

PUBLICACIONS VERDAGUERIANES (1987-1990)

Josep PARÉ

La present bibliografia té en compte la relació d'edicions, estudis, articles, conferències, pròlegs, recensions i textos de creació confeccionada per Narcís Garolera sota el títol de «Publicacions verdaguerianes de 1986. (Bibliografia del centenari de "Canigó")» i inclosa a l'«Anuari Verdaguer 1987». Aquesta bibliografia comença on aquella acabava. Això vol dir que, cronològicament, els primers títols aquí considerats poden molt ben ser coetanis dels darrers apuntats per Garolera, si tenim en compte l'interval de temps d'edició prescriptiu comprès entre el lliurament de la bibliografia i l'edició pròpiament dita del volum que inclou aquella rigorosíssima bibliografia. La nostra, doncs, inclou els títols publicats entre les acaballes de 1987 i l'agost de 1990. L'edició del present Anuari obliga a restringir l'entrada dels nous estudis i articles diversos que ben segur s'estamparan al llarg de l'estiu i entrada la tardor.

La bibliografia es proposa la relació àmplia i tan completa com sigui possible de tots els títols publicats entre les dues dates suara citades. És prou clar, però, que la completesa és difícilment assolible. Amb tot, sí que s'ha pretès mantenir el rigor de la bibliografia precedent. Per tal de fer-ho, i per facilitar les posteriors consultes i referències bibliogràfiques, es mantenen les divisions establertes en la bibliografia de l'«Anuari Verdaguer 1987». Els apartats són els següents: edicions i antologies de textos verdaguerians, estudis i assaigs sobre Verdaguer o la seva obra, articles de divulgació, conferències i parlaments, pròlegs i estudis preliminars, dossiers i números monogràfics dedicats a Verdaguer, recensions i ressenyes, textos de creació referits a la figura del poeta, i una secció que aplega publicacions i articles no pròpiament verdaguerians però que tenen relació amb la figura del poeta i/o la seva obra. En aquest últim apartat s'ha optat per agrupar en subdivisions els a) estudis, b) articles divulgatius, c) articles sense signar o bé signats per la redacció dels diversos periòdics, i c) entrevistes de tema verdaguerià. Tot això per fer més manejable una secció que altrament esdevindria un calaix de sastre.

S'ha optat, també, per una nova numeració no consecutiva de l'altra bibliografia entenenent que els nuclis temàtics d'ambdues no coincideixen pròpiament. D'altra banda, d'aquesta manera s'eviten molestos confusionismes.

Convé tenir en compte que la diversitat temàtica dels títols aplegats aquí respon a la inexistència d'una efemèride prou destacable que concentri els

temes o les publicacions. La manca d'aquest pern explica la migradesa de números monogràfics i, és clar, la dispersió temàtica i geogràfica de les referències bibliogràfiques.

Es pot observar que se segueix la metodologia encetada per Garolera quan en manllevem els punts següents:

1) els títols inclosos en les diverses seccions no respon a criteris subjectius i jerarquitzants. Ben al contrari, es procura atènyer-se als vagues criteris formals existents.

2) incorporem alguna clarificació temàtica quan la referència bibliogràfica és confusa. No incorporem, però, sistemàticament notes de descripció de contingut.

3) l'ordenació dels títols a les diverses seccions segueix l'universal criteri alfabètic. Quan es relaciona un mateix autor amb diverses entrades el criteri d'ordenació és cronològic.

4) es manté la numeració de les descripcions bibliogràfiques com a remissió interna i creuada, entre claudàtors.

A més, sempre es dona la descripció bibliogràfica tal i com fou publicada en el seu dia. Aquest criteri també és vàlid per a la identificació dels autors.

Per acabar, haig de donar les gràcies a totes les persones que m'han ajudat en l'elaboració d'aquesta bibliografia. Sense la seva impagable col·laboració aquesta feina no hauria estat possible. Agraeixo especialment les indicacions del senyor Josep M. Solà i Camps, la inestimable col·laboració del senyor Antoni Boada, la paciència i esplendidesa del senyor Enric Manyosa i la col·laboració del Servei d'Informació Bibliogràfica del Departament de Filologia Catalana de la Universitat Autònoma de Barcelona.

I. EDICIONS I ANTOLOGIES

1. *Epistolari de Jacint Verdaguer vol. I (1865-1877)*. Transcripció i estudi de Josep M. de CASACUBERTA, Barcelona, Editorial Barcino, («Biblioteca Verdaguèria», 5) 1989.
[Reimpressió de l'edició de 1959]
2. *Epistolari de Jacint Verdaguer vol. X (1896-1899)*. Transcripció i notes de Josep M. de CASACUBERTA i Joan TORRENT i FÀBREGAS, Barcelona, Editorial Barcino, («Biblioteca Verdaguèria», 17), 1987.
3. *Escrips inèdits de Jacint Verdaguer vol. I*. A cura de Josep M. de CASACUBERTA, Editorial Barcino, 1989.
[Reimpressió de l'edició de 1958]
4. VERDAGUER, Jacint: *Brins d'espígol. Un jardí verdaguèria a Folgueroles*, Folgueroles, Amics de Verdaguer, 1990, 48.

II. ESTUDIS I ASSAIGS

5. ANGLADA, M. Àngels: *El mirall de Narcís*, «Ausa», 121, Vic, (1988), 251 i ss.
6. ARQUÉS, Rossend: *La Morta-Viva: gènesi, tradició i funció d'una allegoria de la Renaixença de la llengua catalana i de Catalunya*, «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), [=168], 31-76.
7. AVIÑOÀ i PÉREZ: Xosé, *El caient èpic en la producció i difusió musical finisecular*, «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), [=168], 133-149.
8. BOADA, Antoni, *El verdaguerisme de Jaume Boloix i Canela*, «Miscellanea Aqualatensia, 4», Igualada, Centre d'Estudis Comarcals Igualada, 1987, 265-279.
9. BOADA, Antoni: *Intervenció de l'igualadí Dr. Ramon Font i Miquel, vicari general de Girona, en el drama de Verdaguer*, «Miscellanea Aqualatensia, 6», Igualada, Centre d'Estudis Comarcals Igualada, 1990, 243-261.
10. BOVER i FONT, August: «*Pàtria*» i les relacions nord-catalanes de Jacint Verdaguer, «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), [=168], 213-226.
11. CANAL, Jordi i CASACUBERTA, Margarida, *Jacint Verdaguer, un poeta al servei del catalanisme conservador*, «Revista de Catalunya» 13, Barcelona, (novembre 1987), 153-168.
12. FARRÉS, Pere: *Chateaubriand i Verdaguer, aproximació a un concepte de pàtria*, «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), [=168], 151-158.
13. GUILLEUMAS, Rosalia: *Ramon Llull en l'obra de Jacint Verdaguer. Deu anys de publicacions verdaguerianes (1945-1954)*. Barcelona, Barcino, («Biblioteca Verdagueriana», 2), 1988, 240.
[Reimpressió de *Ramon Llull en l'obra de Verdaguer*, B., Editorial Barcino, 1953 i de *Deu anys de publicacions verdaguerianes (1945-1954)* dins «Estudis Romànics» IV (1953-1954)]
14. HAUF, G.: *La seducció de Gentil en el «Canigó» de Verdaguer i el romanç de «El Infante Arnaldos»*, «Caplletra», 5, Barcelona, (Tardor 1988), 73-97.
[Traducció al català de l'article de mateix títol aparegut a «Revista de Dialectologia y Tradiciones Populares», XXVIII, 1972, 55-84.]
15. JIMÉNEZ, Àngel: *Gironins a l'Epistolari de Jacint Verdaguer*, «Revista de Girona», 128, Girona, (maig-juny 1988), 81 [313] -87 [319].
16. JORBA, Manuel: *Jaume Collell i «La gent de l'any vuit»*, «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), [=168], 121-132.

17. LLUCH, Ernest: *Santa Eulàlia i «Lo farcell de penes» de Mossèn Cinto Verdaguer*, «L'Avenç», 117, Barcelona, (juliol-agost 1988), 6-12.
18. MIRACLE, Josep: *Estudis sobre Jacint Verdaguer*. Publicacions de l'Abadia de Montserrat, 1989, («Biblioteca Serra d'Or», 86), Montserrat.
[Conté nou estudis inèdits o de divulgació molt restringida]
19. MIRÓ, Ramon: *La pàtria a través del poble: visió verdagueriana del folklore*, «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), [=168], 173-198.
20. PEREÑA, Josep: *Els darrers dies de la vida de Jacint Verdaguer*, Barcelona, Editorial Barcino, 1987, 217.
[Reimpressió de l'edició de 1955.]
21. PINYOL [i TORRENS], Ramon: «Pàtria»: *síntesi i balanç d'una etapa*, «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), [=168], 15-30.
22. PLADEVALL i ARUMÍ, Antoni: *El museu episcopal de Vic en el centenari de l'edició princeps del poema Canigó de Jacint Verdaguer: Catàleg d'una exposició*, «Ausa», 120, Vic, (1988), 7-24.
23. PRAT i BOFILL, Ramon: *Llengua i pàtria en els «Plants de la llengua catalana» de Francesc d'Assís Aguilar*, «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), [=168], 103-119.
24. REQUESENS i PIQUÉ, Joan: *La muntanya, un concepte de pàtria en la Renaixença*, «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), [=168], 77-101.
25. ROSÉS, M. Carme: *Petita història de Verdaguer, amb il·lustracions de Pilarín Bayés*, Barcelona, Editorial Mediterrània, 1990.
26. SANVICÉN, Francesca: *Presència de l'obra de Jacint Verdaguer en la premsa de Lleida (1870-1902). Unes notes*, «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), [=168], 199-212.
27. SOLDEVILA i BALART, Llorenç: *Jacint Verdaguer i Santaló*, «Història de la Literatura Catalana», Barcelona, «Avui», Fascicles col·leccionables, 261-272.
[Reimpressió dels fascicles que configuraven la *Història de la literatura catalana* de l'Editorial Orbis]
28. SOLÀ i CAMPS, Josep M.: *Jacint Verdaguer, Sebastià Juan Arbó i Ernest Lluch*, «Revista de Catalunya», 13, Barcelona, (13/XI/1987), 170-176.
29. TORRENT i FÀBREGAS, Joan: *Mossèn Cinto a la Gleva*, Barcelona, Editorial Barcino, 1989.
[Reimpressió de l'edició de 1965]
30. TORRENS, Ricard: *El poemari de «Pàtria» en l'òrbita de «Canigó»*, «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), [=168], 159-171.

31. TORRENTS, Ricard: «*Giacinto Verdaguer*», de José León Pagano, Edició a cura de Ricard TORRENTS. «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis Verdaguerians», 3), [168], 229-242.
32. TORRENTS, Ricard: «*Canigó*», un poema romàntic?, «Zeitschrift für Katalanistik», 1, Frankfurt an Main, (1988), 120-131.
[Conferència pronunciada a Regensburg (RFA) el 16 de juny de 1986 durant les jordanes de la Societat Germano-catalana. N'existeix la traducció al castellà a SIGUAN BOEHMER, Marisa: *Romanticismo / Romanticismos*, Barcelona, P.P.V., 1988, 97-112.]

III. ARTICLES

33. AINAUD DE LASARTE, Josep: *El naixement d'«El noi de la mare»*, «Revista de Badalona. Extra de Nadal 1988», Badalona, (1988), 29.
34. ALTARRIBA, Dolors: *Ernest Lluch, un defensor de les contradiccions de Mossèn Cinto*, «El 9 Nou», Vic, (25/V/90).
35. AMIGÓ, Leandre: *Verdaguer ara i sempre*, «Catalunya cristiana», Barcelona, (22-28/IV/90), 20.
36. AULET, Jaume: *Colloqui sobre J. Verdaguer*, «Diario de Terrassa», Terrassa, (13/I/1989), 23.
37. AULET, Jaume: *El segon colloqui sobre Verdaguer*, «L'Avenç», 123, Barcelona, (febrer 1989), 72-73.
38. BADIA, Alfred: *Una edició crítica de les obres completes de Verdaguer*, «Avui», Barcelona, (14/XII/1987), 11.
39. BADIA i MARGARIT, Antoni M.: «Les oppositions phonologiques è/é et ô/ó du catalan dans les rimes des poètes modernes», dins *Sons i fonemes de la llengua catalana*, Barcelona, Publicacions Universitat de Barcelona, 1970, 105-140.
40. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer*, «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (7/X/1989), 31.
41. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. La mare (2)*, «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (13/X/1989), 31.
42. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Una germana: Francisca (3)*, «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (21/X/1989), 34.
43. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Altres dues germanes: Filomena i Margarida (4)*, «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (28/X/1989), 27.
44. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. La cunyada: Carme Aguilar (5)*, «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (4/XI/1989), 27.
45. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Un amor de joventut (6)*, «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (11/XI/1989), 24.

46. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. La Marquesa de Comillas* (7), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (18/XI/1989), 27.
47. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Carme Manso, Comtessa del Llobregat* (8), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (25/XI/1989), 33.
48. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. La Reina Isabel II* (9), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (2/XII/1989), 31.
49. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Donya Deseada* (10), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (16/XII/1989), 35.
50. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Amparo Duran* (11), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (23/XII/1989), 53.
51. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Mercedes Duran* (12), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (30/XII/1989), 39.
52. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. La portera* (13), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (5/I/1990), 31.
53. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Una criada: Simona Aparicio* (14), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (13/I/1990), 29.
54. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Una benefactora: Anna Masdexaxart* (15), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (20/I/1990), 27.
55. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. «Esmeralda Cervantes»* (16), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (27/I/1990), 27.
56. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Dorotea de Chopitea* (17), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (3/II/1990), 27.
57. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Emilia Carles, Vda. Tolrà* (18), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (10/II/1990), 27.
58. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. La infanta Isabel, Princesa d'Astúries* (19), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (17/II/1990), 27.
59. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. La infanta Maria Pau, Princesa de Baviera* (20), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (24/II/1990), 29.
60. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Dues andorranes* (21), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (3/III/1990), 29.
61. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Dues desconegudes* (22), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (10/III/1990), 29.
62. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Antònia Rodríguez de Ureta* (23), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (17/III/1990), 27.
63. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Mariagna Pagès de Peris* (24), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (24/III/1990), 29.
64. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Anais Raquillet* (25), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (31/III/1990), 33.
65. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer* (26) *Clara Commer*, «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (7/IV/1990), 31.

66. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Les poetesses amigues: Josepa Massanés* (27), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (12/IV/1990), 29.
67. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Les poetesses amigues: Dolors Monserdà de Macià* (28), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (21/IV/1990), 45.
68. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Les poetesses amigues: Sor Eulàlia Anzizu* (29), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (28/IV/1990), 33.
69. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Altres dones, I* (30), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (5/V/1990), 31.
70. BOADA, Antoni: *Verdaguer, Comillas i «El capricho» de Gaudí*, «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (9/V/1990), 19.
71. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Altres dones, II (i 31)*, «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (12/V/1990), 29.
72. BOADA, Antoni: *Les dones de Verdaguer. Índex*, «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (19/V/1990), 33.
73. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (1), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (26/V/1990), 33.
74. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (2), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (2/VI/1990), 32.
75. BOADA, Antoni: *1890-1990. Primer centenari del sonet que Verdaguer dedicà al Sant Crist d'Igalada*, «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (6/VI/90), 20.
76. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (3), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (9/VI/1990), 34.
77. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (4), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (16/VI/1990), 33.
78. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (5), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (23/VI/1990), 33.
79. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (6), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (30/VI/1990), 34.
80. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (7), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (7/VII/1990), 31.
81. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (8), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (13/VII/1990), 30.
82. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (9), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (20/VII/1990), 31.
83. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (10), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (27/VII/1990), 26.
84. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (11), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (3/VIII/1990), 29.
85. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (12), «Igalada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (10/VIII/1990), 16.

86. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (13), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (17/VIII/1990), 17.
87. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (14), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (24/VIII/1990), 45.
88. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (15), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (31/IX/90).
89. BOADA, Antoni: *Montserrat i Mossèn Cinto* (i 16), «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (8/X/90), 31.
90. BOIX, Maur M.: *Presència de Verdaguer a Montserrat*, «Qüestions de vida cristiana P.A.M.», Barcelona, 147, (1989).
91. BOIX, Maur M.: *Presència de Verdaguer*, «Serra d'Or», 355, Barcelona, (juny 1989), 30 [454].
92. BOIX, Maur M.: *Pressa pel Virolai*, «Serra d'Or», 364, Barcelona, (abril 1990), 69 [309].
93. BONADA, Lluís: *Verdaguer, manipulats*, «Setze», 25, Barcelona, (10/X/88), 12-13.
94. BONET, JOANA: *Tres cartes escrites per Verdaguer, la darrera troballa*, «Diari de Barcelona», Barcelona, (16/II/1988), 1.
95. CAPMANY, Maria Aurèlia: *L'aniversari de la mort del poeta*, «Diari de Barcelona», Barcelona, (12/VI/1989), Contraportada.
96. CARRERES i PÉRA, Joan: *Verdaguer: un clàssic amb totes les de la llei*, «Folgueroles recorda Verdaguer 1990», Folgueroles, Ajuntament de Folgueroles, 1990, [=169], sense numerar.
97. CASASÚS, Josep Maria: *Verdaguer*, «La Vanguardia», Barcelona, (27/X/1989), 25.
98. CASASÚS, Josep Maria: *«En defensa pròpia» de Jacint Verdaguer, la primera fita de la periodística catalana de debat i de persuasió*, «Cultura», 7, Barcelona, (desembre 1989), 64-65.
99. CAVELA, Maria Dolors: *Jacint Verdaguer y la canción popular*, «L'Eco de Sitges», Sitges, (setembre 1987).
100. CÒNSUL, Isidor: *Gerardo Diego i Verdaguer*, «La Vanguardia», Barcelona, (20/X/1987), 56.
101. CÒNSUL, Isidor: *Sobre Verdaguer*, «Avui», Barcelona, (13/II/1988), 14.
102. CÒNSUL, Isidor: *Verdaguer i la cançó de l'enfadós. Un clàssic desconegut o la recerca de la normalitat*, «Avui», Barcelona, (23/XII/1989), VIII.
103. CÒNSUL, Isidor: *Joan Torrent i Fàbregas. La discreta elegància de la saviesa*, «Folgueroles recorda Verdaguer 1990», Folgueroles, Ajuntament de Folgueroles, 1990, [169], sense numerar.
104. COROMINES, Joan: *Entorn d'unes puntualitzacions sobre Verdaguer. Carta oberta a Ernest Lluch*, «Revista de Catalunya», Barcelona, 13, (13/XI/1987), 169.
105. ESCUR, Núria i FORASTÉ, Manel: *Verdaguer, un pelegrí a Terra Santa*, «Diari de Barcelona», Barcelona, (26/IV/1988), V.

106. ESPASA, Ramon: *Una presencia real*, «La Vanguardia», Barcelona, (21/VII/89), 42.
107. ESTEBAN i CERDÀ, Sofia: *Una aportació a l'Epistolari verdaguerià*, «Igualada. Periòdic de l'Anoia», Igualada, (7/VII/90), 30.
108. FERRER, M. Àngels: *Un epistolari inèdit de Verdaguer revela aspectes nous de la seva vida*, «Igualada», Igualada, (31/V/1989).
109. FONT, Jordi: *Mossèn Cinto i Francesc Cambó. Reflexions sobre l'epísodi de l'enterrament de l'autor de «Canigó»*, «La Vanguardia», Barcelona, (10/I/1989), 54.
110. GELI, Carles i MARCET, Pere: *Tot Jacint Verdaguer en 40 volums amb notes*, «Diari de Barcelona», Barcelona, (26/VII/1988), 1.
111. GONZÁLEZ i PASTOR, Joan: *La Bíblia en la poesia de Jacint Verdaguer*, «Catalunya Cristiana», Barcelona, 549, (1-7/IV/1990), 25.
112. GOSALBES, Francesc: *Centenari del poema Canigó (1886-1986). La sardana en la seva obra*, «Rotllana», 32, Barcelona, (Febrer 1987), 10-11.
113. GRAS R. V.: *On Verdaguer practicava exorcismes*, «Avui», Barcelona, (23/VIII/1987), 18.
114. GUARDANS VALLÈS, Ramon: *Alrededor de Cambó*, «La Vanguardia», Barcelona, (8/II/1989), 5.
115. HUGUET PRATS, J. F.: *Cien años de vida marítima barcelonesa. Verdaguer se inspiró en el «Ciudad Condal» para componer «L'Atlàntida»*, «La Vanguardia», Barcelona, (8/I/1988), 2.
116. J. E. F. [ELIAS, Josep]: *145è aniversari del naixement de mossèn Cinto*, «La Veu de l'Anoia», Igualada, (18/V/90), Portada.
117. LLUCH, Ernest: *Verdades y mentiras de Cambó*, «La Vanguardia», Barcelona, (20/I/1989), 5.
118. LLUCH, Ernest: *Encara hi ha partidaris de Morgades*, «Ausona», Vic, (25/V/1990), 24.
119. LUJAN, Néstor: *Superflua conmemoración*, «La Vanguardia», Barcelona, (15/VI/1987).
120. MIRÓ, Ramon: *De Verdaguer, ara*, «Serra d'Or», 339, Barcelona, (gener 1988), 54-55.
121. MOLAS, Joaquim: *Sobre «Canigó» de Jacint Verdaguer*, «Àncora», Sant Feliu de Guíxols, 2674, (28/IV/1988), 3.
122. MURIA, Anna: *Kazantzakis i Verdaguer: el català demòtic*, «Serra d'Or», Barcelona, 343, (maig 1988), 41-42.
123. PALOMA, Joan Antoni: *Noves precisions sobre mossèn Cinto i Cambó*, «La Vanguardia», Barcelona, (28/II/1989), 52.
124. PASQUAL i PIQUE, Antoni: *El bressol de mossèn Cinto*, «El País», Barcelona, 412, (23/VIII/1990), 2-3.
125. PINYOL i TORRENS, Ramon: *Vers l'edició crítica de l'obra completa de Verdaguer*, «Serra d'Or», Barcelona, 344, (juny 1988), 57 [487] - 58 [490].

126. RIERA, Ignasi: *Personajes que hacen historia*, «El Periódico», Barcelona, (20/II/1988), 27.
127. RIUS, V. J.: *Capellades i Mossèn Cinto*, «La Veu de l'Anoia», Igualada, (23/X/1988), 31.
128. SERRA, Valentí: *Una dedicatòria inèdita de Verdaguer*, «Catalunya franciscana», Barcelona, 117, (Maig-Juny 1989), 94.
129. SIMÓ, Isabel-Clara: *Sobre Verdaguer*, «Avui», Barcelona, (10/II/1988), 14.
130. SIMÓ, Isabel-Clara: *Les dones del mossèn*, «Setze», Barcelona, 1, (18/IV/1988), 28-29.
131. SIMÓ, Isabel-Clara: *L'heterodòxia de Verdaguer*, «Lletres de canvi», Barcelona, 18, (juny 1989), 22-23.
132. SOLÀ i CAMPS, Josep M.: *Jacint Verdaguer, Sebastià Juan Arbó i Ernest Lluch*, «Revista de Catalunya», Barcelona, 13, (13/XI/1987), 170-176.
133. SOLÀ i CAMPS, Josep M.: *Verdaguer i Cambó*, «La Vanguardia», Barcelona, (15/XI/1988), 58.
134. SOLÀ i CAMPS, Josep M.: *Verdaguer y el tiempo*, «La Vanguardia», Barcelona, (18/I/1989), 6.
135. STRUBELL i TRUETA, Antoni: *El tabú Verdaguer*, «Avui», Barcelona, (4/VI/1989), 16.
136. TAYADELLA, Antònia: *Segon Colloqui sobre Verdaguer*, «Revista de Catalunya», Barcelona, 27, (febrer 1989), 142-143.
137. TOMÀS i CABOT, Josep: *Verdaguer*, «Butlletí dels mestres», Barcelona, 225, (desembre 1989), 16-20.
138. TOMÀS i CABOT, Josep: *Un catalán en la Rusia de los zares*, «Historia y vida», Barcelona, 257, (Agost 1989), 66-74.
139. TORRENT i FÀBREGAS, Joan: *Jacint Verdaguer i els guixolencs*, «Àncora», Sant Feliu de Guíxols, 2087-89, (4-11/VIII/1988), 12-13.
140. TORRENTS, Ricard: *Cent anys de «Pàtria», de Verdaguer*, «El 9 Nou», Vic, (30/IX/1988), 32.
141. TORRENTS, Ricard: *Un verdaguerista il·lustre*, «Folgueroles recorda Verdaguer 1990», Folgueroles, Ajuntament de Folgueroles, 1990, [=169], sense numerar.
142. TORRENT[s], Ricard: *Verdaguer viatger*, «Circular», Barcelona, 19, (estiu 1989), 5-7.
143. YLLA-CATALÀ i GENTs, Miquel: *Vinyoles d'Orís manté viu el record de mossèn Cinto Verdaguer*, «Catalunya Cristiana», Barcelona, 496, (26 de març - 1 d'abril 1989), 16-17.

IV. CONFERÈNCIES I PARLAMENTS

144. VILAR, Pierre: *Conferència inaugural*, «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), [=168], 9-14.

V. PRÒLEGS I ESTUDIS PRELIMINARS

145. AMICS DE VERDAGUER: «Pròleg» a Jacint VERDAGUER, *Brins d'espígol. Un jardí verdaguerià a Folgueroles* [=4], 5-6.
146. ALBÓ, Núria: «Verdaguer i les flors» a Jacint VERDAGUER, *Brins d'espígol...* [=4], 7.
147. TORRENTS, Ricard: «Els poemes-flor del poeta-jardiner» a Jacint VERDAGUER, *Brins d'espígol...* [=4], 9-12.
[Fragment de l'estudi «Brins d'espígol. Un herbari verdaguerià» publicat a «Reduccions. Revista de poesia», 26, 81-92.]

VI. RECENSIONS

148. CÒNSUL, Isidor: *Edicions i estudis recents de l'obra de Verdaguer*, «Avui», Barcelona, (1/XI/1987), IV-V 21-22 i 24.
[Recensió dels volums: *Epistolari de Jacint Verdaguer*, vol. IX (1894-1896), Barcelona, Ed. Barcino, («Biblioteca verdagueriana», 16); ARIMANY, Miquel, *Aspectes de nova observació en l'obra poètica de Jacint Verdaguer*, Pròleg de Joan Torrent i Fàbregas, Barcelona, Miquel Arimany, editor, 1986; CASACUBERTA, Josep M. de, *Estudis sobre Verdaguer*, Pròleg de Joan TORRENT i FÀBREGAS. Recopilació i notes de Ricard Torrents. Barcelona, EUMO Editorial / Editorial Barcino / Institut d'Estudis Catalans, 1986: CÒNSUL, Isidor, *Jacint Verdaguer. Història, crítica i poesia*, Barcelona, Edicions del Mall, 1986; i *Epistolari de Jacint Verdaguer*, vol. X (1896-1899). Transcripció i notes per Josep Ma. de CASACUBERTA i Joan TORRENT i FÀBREGAS, Barcelona, Editorial Barcino, 1987.]
149. CÒNSUL, Isidor: *No apte per a verdaguerians*, «Avui», Barcelona, (7/II/1988), 27. [Recensió de SIMÓ, Isabel-Clara: *El mossèn* (=167)]
150. CÒNSUL, Isidor: «*El mossèn*» d'Isabel Clara-Simó, «Serra d'Or», Barcelona, 340, (febrer 1988), 36-37. [Recensió de SIMÓ, Isabel-Clara: *El mossèn* (=167)]
151. ESPONA, Ramon: *Una presència real*, «La Vanguardia», Barcelona, (21/VII/1989). [Recensió de VINYES, Ricard: *La presència ignorada*, (=174)]
152. FOLCH i RULL, Josep: *Isabel-Clara Simó i «El mossèn»*, «Revista de Catalunya», Barcelona, 27, (febrer 1989), 148-149. [Recensió de SIMÓ, Isabel-Clara: *El mossèn* (=167)]
153. GAROLERA, Narcís: *El volum desè de l'«Epistolari de Jacint Verdaguer»: el desenllaç del drama*, «Serra d'Or», Barcelona, 340, (febrer 1988), 58-59. [Recensió d'Epistolari de Jacint Verdaguer, vol. X (=2)]

154. LLUCH, Ernest: *Sempre mossèn Cinto*, «Diari de Barcelona», Barcelona, (23/II/1988), II. [Recensió de SIMÓ, Isabel-Clara: *El mossèn* (=167)]
155. MARCET, Pere: «*Canigó* i l'autor», «Diari de Barcelona», Barcelona, (28/III/1989), II. [Recensió d'Anuari Verdaguer 1987 Vic, EUMO Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 2), 1987.]
156. PALOMA, Joan Antoni: *L'epistolari de Verdaguer: testimoni d'una tragèdia*, «El País», Barcelona, 291, (28/IV/1988), 5.
157. PARCERISAS, Francesc: *Mossèn Cinto*, «El País», Barcelona, 319, (10-11/XI/1988). [Recensió d'Anuari Verdaguer 1987, Vic, EUMO Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 2), 1987]
158. PLA i ARXÉ, Ramon: *Dulce et utile: Sobre «El mossèn», d'Isabel Clara-Simó*, «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), [=168], 248-250.
159. PLANS i GIRABAL, Lluïsa: *Anuari Verdaguer 1986 Estudis verdaguerians*, «Revista de Catalunya», Barcelona, 16, (febrer 1988), 164-165.
160. PLANS i GIRABAL, Lluïsa: *Anuari Verdaguer 1987. Estudis verdaguerians*, «Revista de Catalunya», Barcelona, 27, (febrer 1989), 152.
161. PLANS i GIRABAL, Lluïsa: *Anuari Verdaguer 1988. Estudis verdaguerians*, «Revista de Catalunya», Barcelona, 39, (març 1990), 139-140.
162. ROVIRÓ, Ignasi: «*Folklore de la pagesia*» *Valeri Serra i Boldú*. «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), [=168], 245-246. [Recensió de SERRA i BOLDÚ, Valeri (=173)]
163. TRIADÚ, Joan: «*Folklore de la pagesia*» *de Valeri Serra i Boldú*, «Serra d'Or», Barcelona, 341, (mar 1988), 41. [Recensió de SERRA i BOLDÚ, Valeri (=173)]
164. TRIADÚ, Joan: «*Epistolari de Jacint Verdaguer, X. (1896-1899)*». B. Editorial Barcino, 1987, «Serra d'Or», Barcelona, 346, (setembre 1988), 37-38.

VII. CREACIÓ LITERÀRIA

165. AYXELÀ i TORRAS, Manuel: *Carta de mossèn Cinto al Ayuntamiento*, «La Vanguardia», Barcelona, (1/III/1988), 5.
166. CÒNSUL, Isidor: *D'Isidor Cònsul a Jacint Verdaguer*, «El Temps», València, (6/III/1989), 83.
167. SIMÓ, Isabel-Clara: *El mossèn*. Barcelona, Plaza Janés, 1987, 221.

VIII. DOSSIERS I NÚMEROS MONOGRÀFICS

168. *Anuari Verdaguer 1988*. Estudis, textos, ressenyes, crònica. Vic, EUMO Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), 1989, 264 pgs.
[Conté les Actes del Col·loqui dedicat a *Pàtria* de Jacint Verdaguer (Vic, novembre 1988), amb ponències i comunicacions de R. ARQUÉS (=6), X. AVIÑOÀ (=7), A. BOVER (=10), P. FARRÉS (=12), M. JORBA (=16), A. MANENT (=200), R. MIRÓ (=19), R. PINYOL (=21), R. PRAT (=23), R. PLA i ARXÉ (=158), J. REQUESENS (=24), I. ROVIÓ (=162), F. SANVICÉN (=26), R. TORRENTS (=30, 31), P. VILAR (=144)]
169. *Folgueroles recorda Verdaguer. 1990*, Folgueroles, 1990.
(Guia de les festes verdaguerianes celebrades els dies 11, 12 i 13 de maig, que inclouen l'homenatge a Joan TORRENTS i FÀBREGAS. Conté col·laboracions de J. CARRERES i PÉRA (=96), I. CÒNSUL (=103), R. TORRENTS (=141)]

IX. TREBALLS RELACIONATS AMB VERDAGUER O AMB LA SEVA OBRA

A) Estudis

170. ALBERT i CORP, Esteve: *Isabel Güell i López de Setmenat. Marquesa de Castellsosrius*. Edicions Pyrene, 1990, Andorra la Vella, 189.
171. PRATS, Llorenç: *El mite de la tradició popular*, Barcelona, Edicions 62 («Llibres a l'abast», 237), 1988, 214.
172. SALARICH i TORRENTS, Miquel S.: *La poesia vuitcentista a Osona*, Vic, Publicacions del Patronat d'Estudis Ausonencs, («Osona a la butxaca» 11), 1989, 171.
173. SERRA BOLDÚ, Valeri: *Folklore de la pagesia*. Barcelona, P.A.M., «Biblioteca Serra d'Or», 68, 1987, 177.
174. VINYES, Ricard: *La presència ignorada. La cultura comunista a Catalunya (1840-1931)*. Barcelona, Edicions 62, «Llibres a l'abast», 245, 1989, 230.

B) Articles

175. ALGABA, Alejandro: *Diveros intelectuales y entidades se oponen a que se modifique la casa donde vivió y murió Verdaguer El cura de Vic que fué un poeta recitado hasta por analfabetos*, «La Vanguardia», Barcelona, (1/II/87), 21.
176. A. M. P.: *La Asociación Verdagueriana pide la gestión de Vila Joana*, «La Vanguardia», Barcelona, (10/I/87), 17.

177. ARANDA, Quim: *El famós escriptor, personatge de ràdio-novella partint de «El mossèn» de Clara-Simó*, «Diari de Barcelona», Barcelona, (26/VII/1988), 1.
178. ARJALAGUER, Xavier: *El abandono reina en el observatorio Fabra y en la casa de Mossèn Cinto*, «La Vanguardia», Barcelona, (28/VI/1989), 36.
179. BALADAS, Núria: *Folgueroles no s'uneix ni per recordar Verdaguer*, «El 9 Nou», Vic, (4/V/1990), 2.
180. BALADAS, Núria: *Ernest Lluch parlarà de Verdaguer a Folgueroles*, «El 9 Nou», Vic, (18/V/90).
181. BASSEGODA NONELL, Juan: *Este año se cumple el centenario de los actos en la basilica de la patrona de la diócesis...*, «La Vanguardia», Barcelona, (16/X/1988).
182. BONADA, Lluís: *El passat té futur*, «Serra d'Or», Barcelona, 334, (juliol-agost 1987), 21[517]-25[521].
[Valoració global sobre les diverses col·leccions de l'Editorial Barcino]
183. BONADA, Lluís: *Vic té un deute més que centenari amb Verdaguer*, «Avui», Barcelona, (16/IV/1989), 44.
184. CABANAS, Mercè: *EUMO iniciarà l'edició crítica de l'obra de Verdaguer, l'any vinent*, «El 9 Nou», Vic, (2/X/1987), 29.
185. CALDERS, Pere: *Llengua al gust*, «Avui», Barcelona, (23/X/1988), 3.
186. CAPELL, Bernat: *Villa Joana és un objectiu molt fàcil per als lladre-gots*, «Avui», Barcelona, (19/X/1988), 16.
187. CÒNSUL, Isidor: *Vade retro Satanàs!*, «El Temps», València, 301, (26/1 abril 1990), 82.
[Sobre la revifalla de temes relacionats amb l'exorcisme en la societat actual. Es fa referència a Verdaguer.]
188. CORTS, Eduard: *Santuari de Bellmunt, el niu d'àguiles de la Vall del Ges*, «Avui», Barcelona, (10/VI/90), 24.
189. D. A. [ALTARRIBA, Dolors]: *L'Ajuntament fa la festa a Verdaguer sense diversos convidats*, «El 9 Nou», Vic, (14/V/1990), 12.
190. D. A. [ALTARRIBA, Dolors]: *L'epistolari inèdit de Verdaguer s'està catalogant a un ritme lent*, «El 9 Nou», Vic, (3/XI/1989).
191. FERRER, M. Àngels: *Folgueroles es divideix per celebrar l'aniversari de Verdaguer*, «Ausonà», Vic, (4/V/1990), 3.
192. FONT DE LA RICARDERA, M.: *Una greu incoherència a Folgueroles*, El «9 Nou», Vic, (4/V/1990).
193. J. G.: *El Parlament pide que el museo Verdaguer siga en Vila Joana*, «La Vanguardia», Barcelona, (9/IV/1987), 23.
194. LI. P. [PERMANYER, Lluís]: *Mossèn Cinto, a punto de reaparecer*, «La Vanguardia», Barcelona, (1-2/IV/1988), 13.
195. LÁZARO, Ricard: *La segona festa a Verdaguer superà els pronòstics a Folgueroles*, «Ausonà», Vic, (25/V/1990), 12.

196. LÁZARO, Ricard: *Molta gent de fora a la Festa de Verdaguer*, «Ausona», Vic, (18/V/1990), 17.
197. LÁZARO, Ricard: *Verdaguer va cometre el pecat de la imprudència*, «Ausona», Vic, (25/V/1990), 22.
198. LLUCH, Ernest: *Mordaguerià*, «Diari de Barcelona», Barcelona, (11/III/1988), 10.
199. M. A. G.: *Catalunya Radio emetrà una radio novela sobre Verdaguer*, «El País», Barcelona, (3/VII/188), 58.
200. MANENT, Albert: *Osvald Cardona, Assagista, crític i verdaguerista*, «Anuari Verdaguer 1988», Vic, Eumo Editorial / Ajuntament de Barcelona, («Estudis verdaguerians», 3), 253-255.
201. MOLIST, Mercè: *Folgueroles recorda Verdaguer: el centre de la catalanitat*, «La marxa de Catalunya», Vic, (11/V/1990), 24.
202. N. B. [BALADAS, Núria]: *Comencen les festes de Verdaguer a Folgueroles*, «El 9 Nou», Vic, (11/V/90).
203. N. B. [BALADAS, Núria]: *Enfrontament entre l'Ajuntament i Amics de Verdaguer*, «El 9 Nou», Vic, (4/V/1990), 2.
204. OM, Albert: *Pinyol matisa els diversos patriotismes de Verdaguer*, «Avui», Barcelona, (27/XI/1988), 48.
205. OM, Albert: *Dedicat a «Pàtria», Pierre Vilar obre a Vic el segon Colloqui Verdaguer*, «Avui», Barcelona, (26/XI/88), 48.
206. PERMANYER, Luís: *El monumento dedicado a Mossèn Cinto Verdaguer va a ser restaurado*, «La Vanguardia», Barcelona, (12/V/87), 27.
207. PIÑOL, Rosa Maria: *Lluch ofreció en el pregón su interpretació del drama personal de Mossèn Cinto*, «La Vanguardia», Barcelona, (13/II/88), 22.
208. PIÑOL, Rosa Maria: *El patronato Verdaguer nacerà antes de fin de año*, «La Vanguardia», Barcelona, (5/X/88), 3 i 33.
209. S. C. C.: *Noguer va intentar boicotejar la festa de Verdaguer a Folgueroles*, «La Marxa de Catalunya», Vic, (18/V/1990), 14.
210. TOMÁS, Margalida: *La poesia de la restauració*, «Història de la Literatura Catalana», Barcelona, Avui, Fascicles de l'Avui, 249-260.
211. VINYES, Ricard: *Ciència i caritat. La tradició comunista catalana*, «Nous Horitzons», Barcelona, 106, (Setembre 1987), 14-34.

C) Articles de Redacció i/o sense signar

212. Sense signatura: *El futur de Villa Joana. Un grup d'intellectuals promou la fundació Verdaguer*. Barcelona, Avui, 1 maig 1987, 31.
213. Redacció: *EUMO y Cultura acuerdan publicar todo Verdaguer en edición crítica*, «La Vanguardia», Barcelona, (1/X/1987).
214. Sense signatura: *EUMO editarà les obres completes de Verdaguer*, «Avui», Barcelona, (7/X/87).

215. Redacció: *L'espínós «cas Verdaguer» s'ha resolt, al cap d'un segle, amb una canonització literària*, «Avui», Barcelona, (1/XI/1987), 21.
216. Sense signatura: *El monument a Mossèn Cinto restaurat*, «Avui», Barcelona, (18/V/1988), 27.
217. Sense signatura: *Restauen l'ermita on Verdaguer va dir la primera missa. Sant Jordi de Puigseslloses*, «Catalunya Cristiana», Barcelona, (26/VI a 2/VII/88), 19.
218. Sense signatura: *Se ha constituido una comisión para restaurar la ermita de Sant Jordi de Puigseslloses*, «La Vanguardia», Barcelona, (7/V/1989), 18.
219. Sense signatura: *Inauguració de la ruta verdagueriana de Folgueroles*, «Igualada», Igualada, (17/V/1989).
220. Redacció: *Apareixen 500 cartes inèdites dirigides a Jacint Verdaguer*, «Ausona», Vic, 426, (19/V/1989), portada 3-4, 14.
221. Sense signatura: *Vila Joana continua en el tunel del tiempo, la casa de Vallvidrera donde murió Mossén Cinto Verdaguer*, «El Periodico», Barcelona, (31/V/89).
222. Sense signatura: *Descobertes més de 500 cartes inèdites verdaguerianes*, «Planter», 546/547, (agost-setembre 1989).
223. Redacció: *L'Anuari Verdaguer difon els estudis sobre el poeta*, «Ausona», Vic, (3/XI/1989).
224. Redacció: *Es presenta a Folgueroles la «Petita història de Verdaguer»*, «El 9 Nou», Vic, (4/V/1990), 22.
225. Sense signatura: *L'alcalde de Folgueroles fitxa mossèn Cinto*, «El 9 Nou», Vic, (7/V/1990), 31.
226. Redacció: *S'inaugurarà un jardí de brins d'espígol en honor a Verdaguer*, El «9 Nou», Vic, (25/V/90), 21.

D) Entrevistes

227. BONADA, Lluís: *Joan Torrent i Fàbregas: Hi ha una eufòria verdagueriana com mai*, «Avui», Barcelona, (18/I/1990), 14.
228. VENDRELL, Jordi: *Ricard Torrents. Verdaguer no havia entrat mai a la Universitat. És clar que potser altres escriptors tampoc*, «Avui», Barcelona, (16/V/1988), 40.